

Socialnämnden

Malou Pierce
Kvalitetsutvecklare
malou.pierce@ekero.se

Förlängning av massflyktsdirektivet och förslag om möjlighet till folkbokföring för personer som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd

Dnr SN24/104

Förslag till beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

EU:s ministerråd beslutade den 25 juni 2024 att förlänga massflyktsdirektivet för flyktingar från Ukraina till och med den 4 mars 2026. Förlängningen innebär att de personer från Ukraina som haft uppehållstillstånd i två år från och med den 2 juli 2024 kan få ett personnummer och folkbokföra sig i Sverige och därmed omfattas av förmåner såsom etableringsersättning och socialförsäkringsförmåner. Utöver detta lämnade regeringen en proposition till Sveriges riksdag i maj 2024 med förslag som bland annat innebär att personer som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföra sig tidigare än vad nuvarande regelverk tillåter. Lagändringen väntas träda i kraft den 1 november 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande – Förlängning av massflyktsdirektivet och möjlighet till folkbokföring, 2024-09-17

Ärendet

Massflyktsdirektivet syftar till att personer från ett tredje land ska få ett omedelbart skydd i en massflyktssituation. Det är Europeiska unionens råd som fattar beslut om det föreligger en massflyktssituation och vilka som ska omfattas av skyddet.

EU:s ministerråd fattade beslut den 4 mars 2022 om aktivering av massflyktsdirektivet med anledning av Rysslands militära invasion av Ukraina. Med aktiveringen har personer från Ukraina erbjudits tidsbegränsade uppehålls- och arbetstillstånd inom EU och omfattats därmed av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA).

Efter beslut av den svenska regeringen trädde en ändring i kraft den 22 december 2023, om att fler personer från Ukraina ska omfattas av skydd enligt massflyktsdirektivet i Sverige.

Den 28 maj 2024 lämnade den svenska regeringen en proposition till Sveriges riksdag om "Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd", med förslag om att personer som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföra sig tidigare än vad nuvarande regelverk tillåter. Förslaget innebär bland annat att de personer från Ukraina som befinner sig i Sverige och omfattas av massflyktsdirektivet och inte klarar sin egen försörjning ska kunna ansöka om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen hos kommunens socialtjänst då folkbokföringen innebär att de inte längre omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Förslaget gör undantag för insatser enligt LSS och bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner. Lagförändringen väntas träda i kraft den 1 november 2024 och de föreslagna undantagen föreslås endast gälla personer som folkbokförs från och med den 1 november 2024.

Den 25 juni 2024 fastslog EU:s ministerråd en förlängning av massflyktsdirektivet till och med 4 mars 2026, vilket innebär att en person som haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i minst två år från och med den 2 juli 2024 kan folkbokföras förutsatt att det är troligt att personen kommer att vistas i Sverige med uppehållstillstånd i minst tre år från den dag personen beviljades uppehållstillstånd med tillfälligt skydd.

För att möjliggöra för de personer som haft uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet i två år att bo kvar i den kommun de tidigare anvisats till med stöd av bosättningslagen, har Migrationsverket fått inkomma med nytt förslag på antal personer som omfattas av anvisning under 2024 och fördelning per län. Stockholms länsstyrelse har informerat Stockholm läns kommuner om revidering av läns- och kommuntalen för år 2024 med nya siffror för antalet anvisade individer för 2024.

Ekerös kommunal har med anledning av ovan räknats upp till 94 personer varav 80 bor i kommunala boenden eller boende ordnat på egen hand och uppbär tillfälligt uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet. Resterande 14 personer avser mottagande enligt lag om mottagande av nyanlända invandrare för bosättning enligt tidigare avisering.

Nuläge

Folkbokföringsprocessen beräknas ta tid då många, utöver att fortfarande omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), till exempel kan ha barn i hushållet vilket kräver att den vårdnadshavare som befinner sig i Ukraina godkänner en folkbokföring i Sverige.

Socialtjänsten i Ekerö kommun har tagit kontakt med de personer som skrivits ut från Migrationsverket samt folkbokfört sig i kommunen och därmed inte längre omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) med förfrågan om de önskar stöd och information om var de kan vända sig med olika behov. I nuläget har 8 hushåll mottagit information, 5 hushåll befinner sig under pågående utredning för ekonomiskt bistånd, 3 hushåll uppbär ekonomiskt bistånd och 2 hushåll har lämnat in ansökan om ekonomiskt bistånd.

Påverkan framöver

Förlängningen av massflyktsdirektivet har ännu inte medfört omfattande förändringar såsom ökat inflöde av ansökningar på enheten för ekonomiskt bistånd. Detta kan till exempel komma att ändras om fler hushåll inte klarar sin egen försörjning eller om det blir glapp mellan ersättning enligt LMA och/eller andra inkomster. Slutligen kan den proposition som inlämnats till Sveriges riksdag medföra ytterligare förändringar om förslagen träder i kraft.

Beslutet expedieras till

Socialförvaltningen

Lena Burman Johansson
FörvaltningschefHanna Zetterman
Verksamhetschef IFOMalou Pierce
Kvalitetsutvecklare